

MATEMATIKA FANINI O'QITISHDA MODULLI TA'LIM TIZIMINING MAZMUN-MOHİYATI

¹Sohibnazarova Saodat Abduvahobovna

Zarafshon shahar 2-umumiy o'rta ta'lim maktabining
matematika fani o'qituvchisi,

²Nurillayeva Xadicha Burxon qizi

Zarafshon shahar 2-umumiy o'rta ta'lim maktabining
matematika fani o'qituvchisi,

³Qarshiyeva Shoira Shovqidinovna

Zarafshon shahar 2-umumiy o'rta ta'lim maktabining
matematika fani o'qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7483134>

Annotatsiya. Ushbu maqolada matematika fanini o'qitishda zamonaviy modulli ta'lim tizimining mazmun-mohiyati bayon etilgan. Modulli o'qitishning maqsadi: ta'lim mazmunida shaxsning individual ehtiyojlariga va egallangan bilim darajasiga muvofiqlashtirishdan iborat ekanligi aks ettirilgan.

Kalit so'zlar: matematika, ta'lim, modulli ta'lim, axborot texnologiyalari.

Barchamizga yaxshi ma'lumki, butun dunyoda pandemiya sharoitida onlayn ta'lim tizimiga ehtiyoj sezilarli darajada oshdi. Bu esa ta'lim tizimida katta mas'uliyat bilan yondashishni talab qiladi. Bu borada modul texnologiyasi individual ta'lim olishni ta'minlaydi: unda o'qitishning mazmuni, o'zgartirish surati, mustaqillik darajasi, o'qitishning metodi va usullari, nazorat va o'z-o'zini nazorat usullari belgilab qo'yiladi. Modul darslarida nazorat ishlari va o'quv ko'rsatkichlarining baholari reyting asosida nazorat qilinadi. Reyting ballari joriy, oraliq va yakuniy nazoratlar asosida to'planadi. Modul g'oyasini muammoli o'qitish texnologiyasi bilan birlashuvi kerakli tomonga o'zgaruvchan muammoli-modulli o'qitish texnologiyasini hosil qiladi.

Modulli o'qitishning maqsadi: ta'lim mazmunida shaxsning individual ehtiyojlariga va egallangan bilim darajasiga muvofiqlashtirishdan iborat. Modulli ta'lim o'qitish jarayonini sistemali tashkil etilishiga, o'quv faoliyatini yanada faollashtirishga, o'quv predmeti mazmunini tez va sifatli o'zlashtirib olishga, o'quvchilarda o'z-o'zini nazorat qilish, baholash va o'z ishini rejalashtirish ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon beradi. Modulli darslarda o'quv materialining mazmuni bevosita matematik obyektlarni o'rganish bilan birga umumiy matematik tushunchalarni o'zlashtirishga qaratilishi tufayli o'quvchilarning umummatematik tushunchalarni o'zlashtirishi va matematik obyektlarni kengroq tasavvur qilishiga imkon yaratiladi.

O'z-o'zini nazorat qilish deyilganda rejalashtirishning unumdorligi va maqsadga muvofiqligini baholash, bajariladigan mehnat harakatlarini aniqlashtirish va amalga oshirish uchun zarur sezgi, harakat va aqliy faoliyat majmuasi

tushuniladi. Modulli o'qitish, bu butun o'quv jarayoni ya'ni uning mazmunini o'qitish va o'qish metodlarini tubdan o'zgarishiga olib keladi.

Ta'lim-tarbiya jarayoni uchta o'zaro bir-biriga aloqador bo'lgan tushunchalar ta'lim, tarbiya va shaxs rivojlanishini o'zida aks ettiradi. Modulli ta'lim texnologiyasi bu uchlikni barobar tatbiq qilish imkoniyatini yaradi. Modulli texnologiyaning yana afzalliklaridan biri, ta'lim mazmunini tartibga solishdan iborat. Buning uchun modul dasturiga DTS talablari asosida o'quvchilar faoliyatini yetarli darajada muvaffaqiyatli amalga oshirishga imkon beradigan axborotlarni tanlab olishi lozim.

Modulli ta'limning mazmuni ta'lim jarayonini modullar asosida loyihalashtirilishi va ta'lim oluvchilarning individual o'quv dasturi asosida mustaqil ishlashidan, uni tashkil etgan mexanizm esa muammoli yondashuvni amalga oshirishning indivial maromidan iborat. Bu marom o'quv predmeti va uning bo'limlari mazmunini tartibga solish, ta'limning muayyan bosqichidan boshlab yo'naltirilgan faoliyatni mantiqiy bog'langan qismlarga ajratishdan iborat. So'ngra ajratilgan shu modulning o'ziga tegishli maqsad, faoliyat maqsadi uning dasturini bosqichma-bosqich amalga oshirilishi orqali ro'yobga chiqadi. Ushbu jarayonda sodir bo'layotgan har bir faoliyat bitta o'quv elementi sifatida qaraladi.

O'quv elementi o'z ichiga: faoliyatning aniq elementlarini o'rgatish bilan bog'liq bo'lgan nazariy va amaliy axborotlarni, ta'lim uchun zarur bo'lgan faoliyatni ta'minlovchi materiallar haqidagi ma'lumotlar, ta'lim oluvchilarning harakatlantiruvchi maqsadlari, o'quv materiallari hajmi, o'quv sharoitini nazorat qilish vositalarini qamrab oladi. Ta'lim texnologiyasi jarayoning umumiy maqsadi ta'lim muassasasi, o'quv predmeti yoki uning biror bir bo'limi maqsadi, pedagogik va metodik faoliyati identifikastiyasi, modul o'quv elementi maqsadiga bog'liq.

Modulli pedagogik texnologiyani ishlab chiqish tartibi analitik bosqichda "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" va "Ta'lim to'g'risida" gi qonun, o'quv predmetlari bo'yicha DTS lari, ularda ilgari surilgan g'oyalar asosida chiqariladigan xulosalar, yosh avlodning barkamol shaxs etib shakllantirishga yo'naltirilgan ta'lim mazmunini, shuningdek tegishli mashg'ulotning umumiy aniq maqsadiga erishish uchun ta'limning tashkiliy shaklini tanlash hisobga olinadi. Konseptual bosqichida ta'lim konsepshtiyalari, ta'lim tizimi bosqichlari nazarda tutilgan asosiy g'oyalar, umumiy xulosalar hisobga olinadi. Maqsadli bosqichida ta'lim muassasasining uzoq muddatga mo'ljallangan maqsadi, ta'lim yo'nalishi va alohida olingan o'quv predmeti tarkibidagi aniq bir blokning ifodalanishi hisobga olinadi. Jarayonli bosqichida o'qituvchining vazifalari,

shuningdek, o'quvchilarning o'quv faoliyatini bajarishga yo'naltirilgan ta'lim metodlari namoyon bo'ladi. Bu jarayonda o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning demokratik tamoyili, samarali usul, tashkiliy shakli va ta'lim vositalarining tanlanishiga alohida ahamiyat beriladi.

Shunday qilib, modulli o'qitish texnologiyalari – majmuaviy integral tizim bo'lib, unda ta'lim maqsadlari asosida belgilangan bilim, ko'nikma va malakalar o'rganuvchilar tomonidan shaxsiy xislatlarni egallash hamda bilimlarni o'zlashtirishga yo'naltirilgan operatsiya va harakatlarni tartibga solingan to'plamida aks etadi.

References:

1. O'.Tolibov, M.Usmonboyeva. "Pedagogik texnologiyalarning tadbqiqiy asoslari". Toshkent. "Fan" nashriyoti. 2006.